

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005086

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Турутя Захар Олегович

2. Zakhar Turutia

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-0629-9860

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 04-09-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: ФОП Турутя Захар Олегович

Код за ЄДРПОУ: 3353602856

Місцезнаходження: вул. Барсукова Сергія, буд. 23, Харків, Харківський р-н., 61162, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15937

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17, 10.17.21, 10.17.31

Тема дисертації:

1. Способи захисту порушеного права в адміністративному судочинстві України
2. Methods of protecting violated rights in administrative proceedings of Ukraine

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено адміністративно-правовій характеристиці способів захисту порушених прав в адміністративному судочинстві України. На підставі аналізу адміністративно-процесуальної доктрини виявлено підходи, які пов'язані з розумінням способів захисту порушених прав в адміністративному судочинстві у контексті адміністративного позову, процесуальних форм та інших аспектів змістовної діяльності адміністративного суду. Доведено, що способи захисту порушеного права в адміністративному судочинстві базуються на праві на судовий захист, яке, у свою чергу, охоплює право на позов. З'ясовано, що позов як фіксація та оформлення вимог містить указівки на відповідні способи захисту прав і свобод, проте застосування таких способів безперечно здійснюється суб'єктом правозастосування — адміністративним судом. У дисертації було проведено порівняльний аналіз положень КАС України з положеннями іншого законодавства. З'ясовано, що використання саме у КАС України підходу щодо можливості застосування інших способів захисту, які не передбачено законом, але й йому не суперечать та забезпечують ефективний захист прав і свобод в адміністративному судочинстві відповідає, з одного боку, специфіці публічно-

правового спору, а з іншого – специфіці адміністративного судочинства. Доведено, що концепція «ефективного захисту права» не може поширюватися лише на застосування інших способів захисту прав, свобод та інтересів особи, як це вказується у деяких наукових джерелах. У дисертації запропоновано доповнити ті положення КАС України, які стосуються інших способів захисту прав і свобод. Ураховуючи системний підхід та бачення обраної проблематики обґрунтовується потреба у системному погляді на способи захисту порушених прав в адміністративному судочинстві. Спираючись на практику застосування способів захисту порушених прав в адміністративному судочинстві обґрунтовується позиція, що наведена система не може обмежуватися тільки способами захисту, які хоч і є основою цієї системи, але не виступають як єдиний її компонент. Беручи до уваги цілісну концепцію та змістовне бачення способів захисту порушених прав в адміністративному судочинстві як системного явища, такі способи класифікуються за критеріями: – за спрямованістю на захист та поновлення відповідно прав чи свобод, або законних інтересів; – за спрямованістю на захист окремої групи прав і свобод; – за видом органів публічної влади щодо дій чи актів до яких ставить питання про застосування конкретних способів захисту; за видом актів суб'єктів владних повноважень; за характером визнання наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб'єкта владних повноважень; за вказівкою у законі на конкретний спосіб захисту прав тощо. У дисертації здійснено аналіз судової практики, на підставі якого було напрацьовано такі критерії застосування способів захисту порушених прав: 1) легітимна мета, що суттєвим чином повинна корелювати з суттю порушених прав і свобод; 2) наявність відповідного порушення суб'єктом владних повноважень прав, свобод або законних інтересів особи на момент її звернення до адміністративного суду; 3) реальність порушення індивідуальних та конкретизованих прав і свобод; 4) наявність матеріально-правової заінтересованості позивача, що передуює розгляду питання стосовно правомірності рішення, яке оскаржується; 5) наявність спору, що базується на порушеному праві, яке підлягає судовому захисту; 6) дотримання пропорційності між пропонованими, а в подальшому і застосованими адміністративним судом способами захисту порушених прав та поставленою метою; 7) доведеність та обґрунтованість застосування відповідних способів захисту; 8) забезпечення максимально дієвого поновлення порушених прав за існуючого законодавчого регулювання; 9) адекватність фактичним обставинам справи; 10) не суперечливість докорінній сутності позовних вимог, визначених особою, що звернулася до суду; 11) узгодженість із обов'язком суб'єкта владних повноважень діяти виключно у межах, порядку та способу, передбаченого законом; 12) наявність в особи, яка звернулася з позовом, суб'єктивного матеріального права або законного інтересу у його розумінні органом конституційної юрисдикції, на захист якого подано позов; 13) забезпечення через застосування конкретного способу захисту поновлення порушеного права, а у разі неможливості такого поновлення – гарантування можливості отримати відповідну компенсацію; 14) повне забезпечення мети правосуддя та дотримання принципу процесуальної економії. Доведено, що діяльність адміністративного суду у межах застосування інших способів захисту порушеного права повинна здійснюватися через застосування аналогії закону та у разі відсутності такого – аналогії права. У дисертації також доведено, що адміністративний суд, обираючи шляхом застосування аналогії права інший спосіб захисту порушеного права повинен ураховувати низку критеріїв.

2. The dissertation is devoted to the administrative-legal characteristics of the methods of protection of violated rights in administrative proceedings of Ukraine. Based on the analysis of the administrative procedural doctrine, approaches have been identified that are related to the understanding of the methods of protecting violated rights in administrative proceedings in the context of an administrative claim, procedural forms and other aspects of the substantive activities of the administrative court. It has been proven that the methods of protecting a violated right in administrative proceedings are based on the right to judicial protection, which, in turn, includes the right to sue. It was found that the claim as a fixation and formalization of claims contains indications of the appropriate methods for protecting rights and freedoms, however, the application of such methods is undoubtedly carried out by the subject of law enforcement – the administrative court. The dissertation conducted a comparative analysis of the provisions of the CAS of Ukraine with the provisions of other legislation. It was found that the use of the CAS of Ukraine approach to the possibility of applying other methods of protection that are not provided for by law, but

do not contradict it and provide effective protection of rights and freedoms in administrative proceedings corresponds, on the one hand, to the specifics of a public law dispute, and on the other hand, to the specifics of administrative proceedings. It is proven that the concept of "effective protection of rights" cannot be extended only to the application of other methods of protection of rights, freedoms and interests of a person, as indicated in some scientific sources. The dissertation proposes to supplement those provisions of the Civil Procedure Code of Ukraine that relate to other methods of protection of rights and freedoms. Taking into account the systemic approach and vision of the chosen issue, the need for a systemic view of the methods of protecting violated rights in administrative proceedings is substantiated. Taking into account the holistic concept and substantive vision of the methods of protection of violated rights in administrative proceedings as a systemic phenomenon, such methods are classified according to the following criteria: - by their focus on the protection and restoration of rights or freedoms, or legitimate interests, respectively; - by their focus on the protection of a separate group of rights and freedoms; - by the type of public authorities in relation to actions or acts to which the question of applying specific methods of protection is raised; by the type of acts of subjects of authority; by the nature of the recognition of the presence or absence of the subject's competence (authority) authorities; according to the law's indication of a specific method of protecting rights, etc. The dissertation analyzes case law, on the basis of which the following criteria for applying methods of protecting violated rights were developed: 1) a legitimate goal that must significantly correlate with the essence of the violated rights and freedoms; 2) the presence of a corresponding violation by the subject of authorities of the rights, freedoms or legitimate interests of the person at the time of his appeal to the administrative court; 3) the reality of the violation of individual and specified rights and freedoms; 4) the presence of a substantive legal interest of the plaintiff, which precedes the consideration of the issue of the legality of the decision being appealed; 5) the presence of a dispute based on the violated right, which is subject to judicial protection; 6) compliance with proportionality between the proposed, and subsequently applied by the administrative court, methods of protection of violated rights and the set goal; 7) provenness and justification of the application of the relevant methods of protection; 8) ensuring the most effective restoration of violated rights under existing legislative regulation; 9) adequacy to the factual circumstances of the case; 10) non-contradiction to the fundamental essence of the claims determined by the person who applied to the court; 11) consistency with the obligation of the subject of power to act exclusively within the limits, procedure and manner provided for by law; 12) the presence of a subjective material right or legitimate interest in the understanding of the body of constitutional jurisdiction in whose defense the claim is filed; 13) ensuring the restoration of the violated right through the use of a specific method of protection, and in the event of the impossibility of such restoration - guaranteeing the possibility of receiving appropriate compensation; 14) full provision of the goal of justice and compliance with the principle of procedural economy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Турутя З.О. Аналогія закону та аналогія права у контексті застосування інших способів захисту порушеного права в адміністративному судочинстві. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». 2024. № 38. С. 144–151. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-16> URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/25855/23228>.

- Турутя З.О. Основні підходи до розуміння способів захисту порушеного права в адміністративному судочинстві. Актуальні проблеми правознавства. 2024. Вип. 3(39). С.36–41. DOI: 10.35774/app2024.03.036 URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1926/1970>.
- Турутя З.О. Критерії класифікації способів захисту порушених прав в адміністративному судочинстві. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». 2024. № 40. С. 193–199. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-21> URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/27876>.
- Turutia Z.O. Lawsuit as a Means of Protecting Violated Rights in Administrative Proceedings. Visegrad journal on human rights. 2024. №3. 186–189. DOI: <https://doi.org/10.61345/1339-7915.2024.3.27>. URL: <https://journal-vjhr.sk/wp-content/uploads/2024/10/29.pdf>.
- Турутя З.О. Деякі аспекти розуміння аналогії права як інструменту застосування адміністративними судами інших способів захисту порушеного права. Застосування інформаційних технологій у правоохоронній діяльності: матеріали круглого столу (Харків, 12 грудня 2024 р.). С.62–64.
- Турутя З.О. Судова практика щодо способів захисту порушеного права в адміністративному судочинстві. Всеукраїнська науково-практична конференція з нагоди Дня державної служби «Публічна служба : вектори реформування в умовах воєнного стану» (19 червня 2025 року). С.313–316.
- Турутя З.О. Право на позов у контексті застосування способів захисту порушеного права як гарантія соціально-правового захисту військовослужбовців : Проблеми правового забезпечення оборони України : зб.матеріалів II Міжнар.наук.-практ.конф (м.Київ–Одеса, 10 вересня 2025 року) / упоряд.: П.П.Богущий, Ю.В.Гаруст, Л.В.Заславська, В.Г.Пилипчук. Київ; Одеса, 2025. С. 181–183.
- Турутя З.О. Criteria For the Application of Analogy of Law by the Administrative Court. Всеукраїнська науково-практична конференція «Захист прав людини на універсальному та регіональному рівнях» (Дніпро, 21 листопада 2025 року). ; Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2025. С.105–107.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лук'янець Дмитро Миколайович

2. Dmytro Luk'yanets

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2921-2050

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Миронюк Роман Вікторович

2. Roman Myroniuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9620-5451

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208738872>

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Писаренко Надія Борисівна

2. Nadiia Pysarenko

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2159-5456

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: AAF-6755-2021;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=pN4DR7IAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Український католицький університет

Код за ЄДРПОУ: 26205857

Місцезнаходження: вул. Свенціцького, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федчишин Сергій Анатолійович

2. Serhii Fedchyshyn

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3096-3214

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гришина Наталія Вікторівна

2. Nataliia Hryshyna

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6828-5338

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ростовська Карина Валеріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ростовська Карина Валеріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шевченко Андрій Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна